

PŘIJATÉ TEXTY

P9_TA(2024)0053

Situace v Maďarsku a zmrazení finančních prostředků EU

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. ledna 2024 o situaci v Maďarsku a zmrazení finančních prostředků EU (2024/2512(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), zejména na článek 2, čl. 4 odst. 3 a čl. 7 odst. 1 této smlouvy,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech a na protokoly k této úmluvě,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na mezinárodní dohody Organizace spojených národů a Rady Evropy o lidských právech,
- s ohledem na návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) 2020/2093, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027, jež předložila Komise dne 22. prosince 2021 (COM(2021)0569),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie¹ (dále jen „nařízení o režimu podmíněnosti“),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost² (nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj

¹ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1.

² Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17.

pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky¹ (dále jen „nařízení o společných ustanoveních“),

- s ohledem na svá předchozí usnesení o právním státu v Maďarsku, zejména na usnesení přijatá ve dnech 12. září 2018², 8. července 2021³, 15. září 2022⁴, 16. ledna 2020⁵, 24. listopadu 2022⁶ a 1. června 2023⁷,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. června 2023 o revizi víceletého finančního rámce na období 2021–2027 v polovině období (COM(2023)0336),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 3. října 2023 o návrhu na revizi víceletého finančního rámce na období 2021–2027 v polovině období⁸,
 - s ohledem na kapitoly týkající se Maďarska ve výročních zprávách Komise o právním státu, zejména ve zprávách za rok 2021, 2022 a 2023,
 - s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, a že tyto hodnoty jsou stanoveny v článku 2 Smlouvy o EU, odrážejí se v Listině a jsou součástí mezinárodních dohod o lidských právech;
- B. vzhledem k tomu, že veškerá práva vyplývající z uplatňování Smluv může členský stát požívat pouze pod podmínkou, že dodržuje hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že podle článku 7 Smlouvy o EU může Unie posoudit, zda existuje zjevné nebezpečí závažného porušování hodnot uvedených v článku 2, nebo zjistit, že ze strany členského státu dochází k závažnému trvalému porušování hodnot uvedených

¹ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159.

² Usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. září 2018 o návrhu, který vybízí Radu, aby podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii rozhodla, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena (Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 66).

³ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. července 2021 o porušování práva EU a práv občanů z řad osob LGBTIQ v Maďarsku v důsledku legislativních změn přijatých maďarským parlamentem (Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 218).

⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. září 2022 o návrhu rozhodnutí Rady, kterým se podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii stanovuje, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena (Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 463).

⁵ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. ledna 2020 o probíhajících slyšeních podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU týkajících se Polska a Maďarska (Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 91).

⁶ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2022 o posouzení dodržování podmínek v oblasti právního státu podle nařízení o podmíněnosti ze strany Maďarska a aktuálním stavu maďarského plánu pro oživení a odolnost (Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 74).

⁷ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 1. června 2023 o porušování zásad právního státu a základních práv v Maďarsku a o zmrazení finančních prostředků EU (Úř. věst. C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj>).

⁸ Přijaté texty, P9_TA(2023)0335.

v článku 2;

- C. vzhledem k tomu, že v důsledku systematické činnosti maďarské vlády už několik let dochází ke zhoršování situace v oblasti právního státu v této zemi; vzhledem k tomu, že tato situace není dostatečně řešena, že přetrvává řada obav a stále vzniká mnoho dalších problémů; vzhledem k tomu, že v posledních letech došlo k výraznému zhoršení situace nejrizičnějších ohrožených skupin obyvatel, zejména žen, osob LGBTIQ+, Romů, migrantů, žadatelů o azyl a uprchlíků, a že tyto skupiny i nadále čelí porušování svých základních práv, aniž by byly nezávislé instituce schopny nebo ochotny je chránit; vzhledem k tomu, že neexistence právního státu vede ke kontrole státních i soukromých sdělovacích prostředků a k neustálému zneužívání už tak laxních pracovněprávních předpisů maďarskou vládou a také ke zhoršování životního prostředí;
- D. vzhledem k tomu, že dne 3. května 2023 přijalo maďarské Národní shromáždění bez řádné parlamentní kontroly nebo veřejné konzultace balíček předpisů týkajících se soudní reformy; vzhledem k tomu, že tento balíček navzdory následnému doplnění nijak nereviduje nedávné politické jmenování určitých osob na nejvyšší posty v rámci soudního systému země;
- E. vzhledem k tomu, že dne 12. prosince 2023 přijalo maďarské Národní shromáždění bez řádné parlamentní kontroly nebo veřejné konzultace balíček „na ochranu státní suverenity“; vzhledem k tomu, že tento balíček poskytuje výkonné moci ještě více příležitostí k umlčování a stigmatizaci nezávislých hlasů a oponentů;
- F. vzhledem k tomu, že Maďarsko je jedním z největších příjemců finančních prostředků EU (ve stávajícím víceletém finančním rámci (VFR) je pro Maďarsko vyčleněno na základě nařízení o společných ustanoveních a prostředků z nástroje NextGenerationEU více než 32 miliard EUR); vzhledem k tomu, že zhoršování situace v oblasti právního státu v Maďarsku představuje významné riziko z hlediska ochrany finančních zájmů EU a plnění rozpočtu EU v Maďarsku;
- G. vzhledem k tomu, že nařízení o režimu podmíněnosti je nanejvýš důležité, protože se jedná o jeden z nejučinnějších nástrojů, který umožňuje chránit rozpočet EU;
- H. vzhledem k tomu, že dne 15. prosince 2022 přijala Rada prováděcí rozhodnutí (EU) 2022/2506 o opatřeních na ochranu rozpočtu Unie před porušováním zásad právního státu v Maďarsku¹; vzhledem k tomu, že podle nařízení o režimu podmíněnosti sleduje Komise provádění nápravných opatření navržených Maďarskem v průběhu postupu v rámci prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/2506; vzhledem k tomu, že tato opatření zahrnují pozastavení 55 % rozpočtových závazků v rámci tří operačních programů politiky soudržnosti a dále zákaz uzavírat právní závazky s jakoukoli veřejně prospěšnou fondací zřízenou na základě maďarského zákona IX z roku 2021 nebo s jakýmkoli subjektem, který je takovou veřejně prospěšnou fondací vlastněn; vzhledem k tomu, že v prosinci 2023 Komise znovu posoudila situaci Maďarska a potvrdila, že riziko pro rozpočet Unie se od prosince 2022 nezměnilo a opatření Rady by neměla být ani upravena, ani zrušena;
- I. vzhledem k tomu, že dne 15. prosince 2022 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Maďarska, v němž je stanoveno

¹ Úř. věst. L 325, 20.12.2022, s. 94.

několik dílčích cílů, jichž je třeba před předložením první žádosti o platbu dosáhnout; vzhledem k tomu, že dne 7. prosince 2023 přijala Rada prováděcí rozhodnutí, kterým schválila pozměněný plán Maďarska pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU;

- J. vzhledem k tomu, že dne 22. prosince 2022 přijala Komise dohodu o partnerství s Maďarskem; vzhledem k tomu, že Komise s odkazem na několik horizontálních a tematických základních podmínek schválila také několik operačních programů; vzhledem k tomu, že Komise dospěla k závěru, že Maďarsko neplní horizontální základní podmínku, která vyplývá z Listiny, a to pokud jde o nezávislost soudnictví a ustanovení několika zákonů, která vážně ohrožují práva komunity LGBTQ+, akademickou svobodu a právo na azyl; vzhledem k tomu, že Maďarsko ve svém sebehodnocení dospělo k závěru, že nebylo splněno několik tematických základních podmínek, a Komise tuto skutečnost vzala na vědomí; vzhledem k tomu, že mají-li být výdaje hrazeny z rozpočtu EU, musejí být horizontální i tematické základní podmínky dodržovány během celého programového období;
- K. vzhledem k tomu, že Komise přijala dne 13. prosince 2023 rozhodnutí, v němž přihlédla k tomu, že pokud jde o nezávislost soudnictví, byla horizontální základní podmínka Listiny splněna; vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí znamená, že maďarské orgány mohou začít žádat o úhradu až do výše 10,2 miliard EUR z evropských strukturálních a investičních fondů;
- L. vzhledem k tomu, že Evropská rada ve dnech 14.–15. prosince 2023 nedosáhla jednomyslnosti ohledně rozhodnutí o změně VFR na období 2021–2027; vzhledem k tomu, že neschválení rozhodnutí bylo údajně výsledkem opozice ze strany maďarského premiéra; vzhledem k tomu, že nedosažení dohody o revizi VFR vážně ohrožuje kontinuitu a předvídatelnost finanční pomoci, kterou EU poskytuje Ukrajině, což má pro EU závažné strategické důsledky;
- M. vzhledem k tomu, že v posledním desetiletí se Maďarsko stalo podle příslušných indexů hybridním režimem volební autokracie;
 - 1. opakuje svá zjištění, obavy a doporučení, které vyjádřil ve svých předchozích usneseních o stavu právního státu a základních práv v Maďarsku; kritizuje záměrné, soustavné a systematické snahy maďarské vlády podkopávat základní hodnoty EU, které jsou zakotveny v článku 2 Smlouvy o EU; je hluboce znepokojen tím, že od přijetí usnesení Parlamentu ze dne 15. září 2022 došlo v Maďarsku k dalšímu oslabení demokracie a zhoršení stavu právního státu a základních práv, zejména nedávným přijetím balíčku „na ochranu státní suverenity“; připomíná, že maďarská vláda sama nese odpovědnost za obnovu souladu s právem EU a dodržování hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU;
 - 2. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že Rada nedosáhla přiměřeného pokroku v probíhajících postupech podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU; znovu vyzývá Radu, aby se zabývala veškerým aktuálním děním, které má na právní stát, demokracii a základní práva dopad; opětovně vyzývá Radu, aby v rámci tohoto postupu vydávala doporučení; zdůrazňuje, že Rada nese za ochranu hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU svůj díl odpovědnosti a že pokud by v tomto smyslu nejednala, mělo by to dlouhodobé a potenciálně škodlivé důsledky; vyzývá Evropskou radu a členské státy, aby učinily nezbytné kroky a zjistily, zda se Maďarsko dopouští závažného a trvajících porušování

hodnot EU podle čl. 7 odst. 2 Smlouvy o EU; trvá na tom, aby byla respektována úloha a pravomoci Parlamentu;

3. důrazně odsuzuje kroky maďarského premiéra, který se rozhodl zablokovat rozhodnutí o zásadní revizi VFR, včetně balíčku na pomoc Ukrajině, což je projevem naprostého nerespektování a porušování strategických zájmů EU; domnívá se, že takové kroky jsou v rozporu se zásadou loajální spolupráce zakotvenou ve Smlouvách; poukazuje na to, že EU nemůže v žádném případě podlehnout vydírání a obchodování se strategickými zájmy EU a jejich spojenců tím, že se vzdává svých hodnot; důrazně opakuje, že trvá na tom, že je třeba urychleně a cíleně posílit VFR, zajistit potřeby občanů a plnit politické závazky, které již byly přijaty, a to i pokud jde o poskytnutí finanční pomoci Ukrajině; vyzývá Evropskou radu, aby se na tomto postoji bezodkladně usnesla na mimořádném summitu dne 1. února 2024;
4. oceňuje, že Komise ve svém sdělení ze dne 13. prosince 2023 potvrzuje, že riziko pro rozpočet Unie se od prosince 2022 nezměnilo, a prodlužuje tak platnost opatření přijatých podle nařízení o režimu podmíněnosti; je toho názoru, že předchozí obavy a doporučení Parlamentu v této věci se tímto potvrzují; opět vyzývá Komisi k zajištění toho, aby koneční příjemci finančních prostředků EU nebyli o tyto prostředky připraveni, jak je stanoveno v nařízení o režimu podmíněnosti dodržováním zásad právního státu; zdůrazňuje, že kroky proti porušování zásad právního státu jsou zcela zásadní pro zvýšení důvěry občanů v EU;
5. vyjadřuje své politování a opětovně i své vážné znepokojení nad rozhodnutím Komise, která se domnívá, že pokud jde o nezávislost soudnictví, byla horizontální základní podmínka Listiny splněna, což maďarským orgánům umožňuje předložit žádosti o úhradu až do výše 10,2 miliard EUR, aniž by používala přiměřené kontrolní mechanismy nebo postupy pro zadávání veřejných zakázek, které by zaručily řádné finanční řízení a ochranu rozpočtu EU; domnívá se, že toto rozhodnutí je politicky v rozporu s rozhodnutím prodloužit platnost opatření přijatých podle nařízení o režimu podmíněnosti, a vyjadřuje své zklamání nad tím, že Parlament nebyl během tohoto procesu dostatečně informován; zdůrazňuje, že Komise je pověřena úkolem nezávisle a objektivně posuzovat, jak Maďarsko dodržuje platné právní předpisy, přičemž se nesmí zpronevěřovat zásadám demokracie, právního státu a základním právům; domnívá se, že ani po nedávných reformách Maďarsko nespĺňuje standard nezávislosti soudnictví stanovený v Listině, jak uvedli odborníci v Maďarsku i na mezinárodní úrovni, neboť přijatá opatření nezajišťují dostatečné záruky proti politickému vlivu a lze je obcházet nebo uplatňovat jen nedostatečně; je znepokojen zejména tím, že je neustále zabraňováno řízení o předběžné otázce, případy v rámci Nejvyššího soudu (Kúria) jsou přidělovány problematickým způsobem a v systému jmenování předsedy Nejvyššího soudu panují nedostatky; naléhavě vyzývá Komisi, aby spolu s rozhodnutím poskytla i podrobné písemné odůvodnění; vyzývá Komisi, aby své rozhodnutí přehodnotila, zejména s ohledem na vnitrostátní opatření, která byla po tomto rozhodnutí přijata, a aby nevyplácela žádné finanční prostředky, dokud nebudou všechny příslušné právní předpisy plně provedeny a dokud přijatá opatření neprokážou svou účinnost v praxi;
6. opakuje své předchozí výzvy Komisi, aby zajistila, že maďarským orgánům nebudou vypláceny žádné prostředky v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, dokud nebudou uspokojivě splněny milníky (včetně milníků označovaných jako „super milníky“) a cíle spojené s první platbou a dokud se neprokáže udržitelnost příslušných kroků v praxi; je toho názoru, že současná auditní a kontrolní opatření zavedená maďarskými orgány

prostřednictvím zrychleného postupu s cílem splnit požadovaná kritéria pro reformy soudnictví musejí nejdříve vykazat konkrétní, udržitelné a ověřitelné výsledky v praxi, zejména pokud jde o řešení systémových otázek, a teprve poté budou moci být prostředky EU vyplaceny; vyzývá Komisi, aby především provedla nové aktualizované posouzení stavu nezávislosti soudnictví v Maďarsku, za to zejména s ohledem na vývoj událostí poté, co bylo rozhodnutí přijato;

7. zdůrazňuje, že maďarské orgány musejí jednotlivcům, podnikům, občanské společnosti, nevládním organizacím a místním a regionálním orgánům zaručit rovné možnosti přístupu k finančním prostředkům EU a musejí zajistit nezávislý soudní dohled a nestranné a účinné mechanismy pro podávání stížností; odsuzuje systematické diskriminační praktiky, které jsou hlášeny vůči akademické obci, novinářům, politickým stranám a občanské společnosti, jakož i společnostem v určitých odvětvích; vyjadřuje politování nad politicky motivovanými obchodními praktikami, které poskytují nespravedlivé výhody konkurentům, nad netransparentními a zmanipulovanými postupy zadávání veřejných zakázek, nad snahami vlády a subjektů s vazbami na předsedu vlády o převzetí určitých společností a nad využíváním finančních prostředků EU k obohacení politických spojenců vlády, což je v rozporu s pravidly EU v oblasti hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek; zdůrazňuje, že právní stát má klíčový význam pro fungování jednotného trhu v EU;
8. podtrhuje důležitou úlohu předsednictví v Radě, které působí jako hybná síla práce Rady na právních předpisech EU, zajišťuje kontinuitu agendy EU a zastupuje Radu ve vztazích s ostatními orgány EU; pochybuje, že bude maďarská vláda moci věrohodně plnit tento úkol v roce 2024, jelikož nerespektuje právo EU a hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU ani zásadu loajální spolupráce; připomíná, že v některých případech by předseda Evropské rady mohl být nahrazen členem Evropské rady zastupujícím členský stát, který vykonává šestiměsíční předsednictví Rady; žádá Radu, aby co nejdříve našla vhodná řešení ke zmírnění těchto rizik; připomíná, že jestliže nebude takové řešení nalezeno, může Parlament přijmout vhodná opatření; vyzývá předsedu Rady a členské státy, aby okamžitě zahájily postupy pro reformu rozhodovacího procesu v Radě s cílem zastavit zneužívání práva veta a praxi vydírání v Evropské radě a dalších evropských orgánech;
9. zdůrazňuje, že opatření nezbytná pro uvolnění finančních prostředků EU, definovaná v příslušných rozhodnutích přijatých podle nařízení o společných ustanoveních, nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a nařízení o režimu podmíněnosti vyplácení finančních prostředků EU dodržováním zásad právního státu, musejí být považována za jediný, ucelený balíček a že by neměly být prováděny žádné platby, byť by došlo k pokroku v jedné nebo více oblastech, ale v jiné oblasti by stále přetrvávaly nedostatky; je i nadále odhodlán zajistit, aby se po splnění podmínek dostaly finanční prostředky EU k maďarskému obyvatelstvu, a to i prostřednictvím přímého financování místních a regionálních subjektů a občanské společnosti, a zdůrazňuje, že za současnou situaci nesou výlučnou odpovědnost maďarské orgány;
10. znovu vyzývá Komisi, aby k řešení zřejmého rizika závažného porušení základních hodnot Unie ze strany Maďarska plně využívala nástroje, které má k dispozici, k nimž patří zejména finanční opatření, zrychlená řízení o nesplnění povinnosti, žádosti o předběžná opatření u Soudního dvora Evropské unie a opatření v souvislosti s neprovedením jeho rozsudků; očekává, že po přijetí balíčku „na ochranu státní suverenity“ budou okamžitě přijata opatření;

11. pověřuje svůj Výbor pro právní záležitosti, aby co nejdříve podnikl nezbytné kroky v souvislosti s rozhodnutím Komise, které vedlo k uvolnění částky 10,2 miliard EUR, včetně žádosti o analýzu právní služby v souladu s článkem 149 jednacího řádu s cílem přezkoumat zákonnost rozhodnutí C(2023)9014 u Soudního dvora Evropské unie v souladu s článkem 263 Smlouvy o fungování Evropské unie; připomíná, že Parlament má možnost využít jakýchkoli právních a politických opatření, která má k dispozici, pokud Komise uvolní finanční prostředky, aniž by byla splněna daná kritéria, nebo pokud nezajistí důsledné provádění příslušných právních předpisů, a to s ohledem na její povinnost jednat jako strážkyně Smluv a chránit finanční zájmy EU; připomíná, že Komise je politicky odpovědná Parlamentu;
12. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Radě Evropy, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a Organizaci spojených národů.